

Anonimizuota versija

Vertimas

C-763/22- 1

Byla C-763/22

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2022 m. gruodžio 16 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas

Tribunal judiciaire de Marseille (Marselio teismas, Prancūzija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. gruodžio 14 d.

Kaltintojas:

Procureur de la République

Kaltinamasis:

OP

Tribunal d'Appel d'Aix-en-Provence

Tribunal judiciaire de Marseille

<...>

SPRENDIMAS BAUDŽIAMOJOJE BYLOJE,

priimtas *Tribunal Correctionnel de Marseille* (Marselio baudžiamųjų bylų teismas) viešame posėdyje **DU TŪKSTANČIAI DVIDEŠIMT ANTRŪJŲ METŲ GRUODŽIO KETURIOLIKTĄ DIENĄ.**

Teismas priima sprendimą po 2022 m. gruodžio 2 d. įvykusio posėdžio <...>,

<...>

byloje

TARP:

PROCUREUR DE LA REPUBLIQUE (Respublikos prokuroras) prie šio teismo, pareiškėjo ir kaltintojo,

IR

kaltinamojo

Vardas, pavardė: **OP**

<...>

Pilietybė: Prancūzijos

<...>

Šiuo metu įkalintas *Maison d'arrêt de Madrid 5 Soto del réal* - Ispanija

Kaltinamojo padėtis baudžiamojoje byloje: nustatyta teismo priežiūra

- 2012 m. sausio 25 d. kratos orderis
- 2012 m. rugsėjo 26 d. įsakymas dėl sulaikymo
- 2013 m. rugsėjo 20 d. nutartis skirti teismo priežiūrą, nurodant sumokėti 4 000 EUR užstatą, iš kurių 400 EUR yra sumokėta
- Užstatas už paleidimą į laisvę sumokėtas 2013-09-20
- 2013 m. rugsėjo 20 d. įsakymas dėl paleidimo į laisvę
- Sumokėta 1 100 EUR
- 2016 m. sausio 19 d. teismo priežiūra pratęsta
- 2021 m. birželio 18 d. teismo sprendimu teismo priežiūra pratęsta
- 2022 m. birželio 3 d. arešto orderis pagal *Code de procédure pénale* (CPP, Baudžiamojo proceso kodeksas) 410-1 straipsnį

neatvyko į teismo posėdį ir teismo posėdyje buvo atstovaujamas [savo gynėjų],

kaltinamas šių nusikalstamų veikų padarymu:

DALYVAVIMAS NUSIKALSTAMAME SUSIVIENIJIME SIEKIANČI PASIRENGTI DARYTI NUSIKALTIMĄ, UŽ KURĮ BAUDŽIAMA NE MAŽIAU KAIP 5 METŲ LAISVĖS ATĖMIMO BAUSME

SUKLASTOTO ADMINISTRACINIO DOKUMENTO, KURIUO PATVIRTINAMA TEISĖ, TAPATYBĖ AR STATUSAS ARBA KURIUO SUTEIKIAMAS LEIDIMAS, NETEISĖTAS TURĖJIMAS

SUKLASTOTO ADMINISTRACINIO DOKUMENTO, KURIUO NUSTATOMA TEISĖ, TAPATYBĖ AR STATUSAS ARBA SUTEIKIAMAS LEIDIMAS, PANAUDOJIMAS

ĮRANGOS, PRIEMONIŲ, KOMPIUTERINIŲ PROGRAMŲ AR DUOMENŲ, SKIRTŲ AR PRITAIKYTŲ MOKĖJIMO PRIEMONĖMS (PINIGŲ PAKAITALAMS) KLASTOTI, ĮSIGIJIMAS

ĮRANGOS, PRIEMONIŲ, KOMPIUTERINIŲ PROGRAMŲ AR DUOMENŲ, SKIRTŲ AR PRITAIKYTŲ MOKĖJIMO PRIEMONĖMS (PINIGŲ PAKAITALAMS) KLASTOTI, TURĖJIMAS

ŽODINĖ PROCESO DALIS

<...> [Žodinės proceso dalies eiga – Procesiniai aspektai]

*

Respublikos prokuroro surašytu 2022 m. rugpjūčio 4 d. protokolu, kuris galioja kaip šaukimas į baudžiamųjų bylų teismą, **OP** pagal Baudžiamojo proceso kodekso 551 ir 559 straipsnių nuostatas buvo pašauktas į tos dienos teismo posėdį.

Pats OP į teismo posėdį neatvyko, tačiau jam atstovauja tinkamai įgaliotas gynėjas; taigi pagal Baudžiamojo proceso kodekso 411 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas sprendimas bus priimtas dalyvaujant šalims.

Kaltinamasis kaltinamas:

2011 m. gegužės mėn. – bet kuriuo atveju nuo laiko, nuo kurio dar nesuėjo senatis – PRANCŪZIJOJE ir RUMUNIJOJE įgijęs, laikęs įrangą, priemones, kompiuterių programas ar bet kokius duomenis, sukurtus ar specialiai pritaikytus mokėjimo ar pinigų išėmimo kortelių padirbinėjimo ar klastojimo nusikaltimams daryti;

veikomis, numatytomis *Code monétaire et financier* (Pinigų ir finansų kodeksas) L 163-4-1, L 163-5, L 163-6 straipsniuose, pagal kuriuos už jas baudžiama (pažeidimų pobūdis 23792, 23793);

nuo 2010 m. gegužės mėn. iki 2012 m. sausio mėn. – bet kuriuo atveju nuo laiko, nuo kurio dar nesuėjo senatis – dalyvavęs MARSELYJE ir šalies teritorijoje veikusioje grupuotėje arba kartelyje, suburtame siekiant pasirengti vienai ar daugiau nusikalstamų veikų, kurias sudarė vienas ar keli epizodai ar nusikaltimai, už kuriuos baudžiama ne mažiau kaip penkerių metų laisvės atėmimo bausme (nagrinėjamu atveju – nusikaltimai, susiję su įrangos, priemonių, kompiuterinių

programų ar bet kokių duomenų, sukurtų ar specialiai pritaikytų mokėjimo ar pinigų išėmimo kortelėms padirbinėti ar klastoti, gamyba, įsigijimu, perdavimu, siūlymu, suteikimu naudotis ar laikymu; mokėjimo ar pinigų išėmimo kortelių padirbinėjimu ar klastojimu ir naudojimu);

Baudžiamojo kodekso 450-1, 450-3, 450-4 straipsniuose numatytais veikomis, už kurias baudžiama pagal šiuos straipsnius (pažeidimų pobūdis 23002);

nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2012 m. sausio mėn. PRANCŪZIJOJE ir TAILANDE turėjęs suklastotą administracinį dokumentą (nagrinėjamu atveju – pasą SY vardu);

Baudžiamojo kodekso 441-3, 441-10, 441-11 straipsniuose numatytais veikomis, už kurias baudžiama pagal šiuos straipsnius (pažeidimo pobūdis 11641);

nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2012 m. sausio mėn. PRANCŪZIJOJE ir TAILANDE panaudojęs suklastotą administracinį dokumentą (nagrinėjamu atveju – pasą SY vardu);

veikomis, numatytais Baudžiamojo kodekso 441-2, 441-9, 441-10, 441-11 straipsniuose, už kurias baudžiama pagal šiuos straipsnius.

OP buvo perduotas baudžiamųjų bylų teismui dėl to, kad 2010–2012 m. įsigijo ir laikė įrangą, skirtą mokėjimo kortelėms klastoti, ir dalyvavo nusikalstamo susivienijimo veikloje klastojant mokėjimo korteles.

Kai 2021 m. rugsėjo mėn. turėjo būti pradėta nagrinėti OP byla, jo gynėjas pranešė, kad jis yra suimtas ir įkalintas dėl Šveicarijos valdžios institucijų išduoto arešto orderio, dėl kurio aiškiai buvo pateiktas ekstradicijos prašymas.

Buvo nurodyta išskirti OP bylą, kad būtų įvertinta jo padėtis ir kad jis galėtų būti teisiamas jam dalyvaujant.

2021 m. gruodžio 17 d. per kitą teismo posėdį buvo išsiaiškinta, kad padėtis nepasikeitė, o 2022 m. birželio 3 d., t. y. praėjus beveik vieniems metams nuo pirmojo teismo posėdžio, OP gynėjas nurodė, kad padėtis nepasikeitė ir kad OP nepageidauja būti išduotas ŠVEICARIJAI, o nori būti grąžintas į PRANCŪZIJĄ, kad, be kita ko, galėtų pateikti savo paaiškinimus dėl šios bylos.

Kadangi į pastarąjį teismo posėdį OP vis tiek neatvyko, tačiau neįgaliojo savo gynėjo jam atstovauti, teismas nusprendė taikyti Baudžiamojo proceso kodekso 410-1 straipsnį, pagal kurį tais atvejais, kai kaltinamasis neatvyksta į baudžiamųjų bylų teismą, galima priimti įsakymą atvesdinti arba arešto orderį ir priverstinai atvesdinti kaltinamąjį į teismo posėdį.

Kadangi teismas prie šios bylos nagrinėjimo grįžta jau ilgiau nei šeši mėnesiai, buvo svarbu sudaryti galimybę ją išnagrinėti, nes byla tęsiasi labai seniai (nutarimas perduoti baudžiamąją bylą baudžiamųjų bylų teismui priimtas 2016 m.), todėl vienintelė išeitis buvo išduoti OP arešto orderį, kad jis atvyktų į teismą PRANCŪZIJOJE ir būtų teisiamas šioje byloje, pabrėžiant, kad jeigu jis neatvyks į bylos nagrinėjimą, tai nebus jo kaltė ir yra laikoma, jog jis nori atvykti ir pateikti savo paaiškinimus.

Vis dėlto teismas iš 2022 m. rugsėjo 2 d. Madrido centrinio teismo Nr. 5 nutarties sužinojo, kad Ispanijos Ministrų Tarybos sprendimu pirmenybė suteikta Šveicarijos vyriausybės pateiktam ekstradicijos prašymui, todėl Prancūzijos teisminių institucijų išduoto Europos arešto orderio nebuvo numatyta vykdyti.

Ispanijos įstatymo Nr. 23/2014 dėl teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo 57 straipsnyje nustatyta, kad tuo atveju, kai yra išduotas Europos arešto orderis ir asmenį prašoma perduoti ir kai tuo pat metu trečioji valstybė yra pateikusi ekstradicijos prašymą, Ispanijos teisminė institucija sustabdo bylos nagrinėjimą ir perduoda visus dokumentus Teisingumo ministerijai, o teisingumo ministras savo ruožtu pateikia klausimą Ministrų Tarybai.

Be to, pažymėtina, kad dėl tokio sprendimo, pagal kurį kompetencija priimti sprendimą dėl vykdytino su prievartos priemonės taikymu susijusio dokumento suteikiama vyriausybės institucijai, iš pirmo žvilgsnio nėra galima jokia teisių gynimo priemonė.

Per 2022 m. gruodžio 2 d. posėdį OP gynėjai paprašė teismo pateikti ESTT tokį prejudicinį klausimą: „**Ar pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimą 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos draudžiama, kad pagal valstybės narės teisės aktus kompetencija nuspręsti, ar turėtų vykdomas Europos arešto orderis, ar tuo pat metu trečiosios valstybės pateiktas ekstradicijos prašymas, būtų suteikta vyriausybės institucijai, nesant galimybės tokio sprendimo apskūsti?**“

Prokuratūra neneigia, kad dėl Ispanijos institucinės sistemos veikimo kyla sunkumų, tačiau mano, kad šis teismas negali pateikti tokio klausimo, nes neturi jokio teisėto intereso šiame ginče; teismo prašoma prijungti šį klausimą prie bylos esmės ir priimti sprendimą.

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnyje nustatyta, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti prejudicinį sprendimą dėl:

- a) Sutarčių išaiškinimo;
- b) Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų aktų galiojimo ir išaiškinimo.

Tokiam klausimui iškilus valstybės narės teisme, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, gali prašyti Teismą priimti dėl jo prejudicinį sprendimą.

Tokiam klausimui iškilus nagrinėjant bylą valstybės narės teisme, kurio sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiamas teismine tvarka, tas teismas dėl jo kreipiasi į Teismą.

Tokiam klausimui iškilus valstybės narės teisme nagrinėjant bylą, susijusią su sulaikytu asmeniu, Teismas sprendimą priima kiek galima greičiau.

Šiuo atveju svarbu nustatyti, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis baudžiamųjų bylų teismas turi teisę pateikti klausimą, susijusį su ne savo šalies institucinės sistemos organizavimu, ir ar toks klausimas yra svarbus jo nagrinėjamam ginčui.

Iškeltas klausimas neabejotinai susijęs ne su Prancūzijos, o su Ispanijos teismų sistemos organizavimu, nes pagal šios šalies teismų sistemos organizavimą numatyta, kad tuo atveju, kai prašoma įvykdyti arešto orderį (ypač kai tuo pat metu turi būti priimtas sprendimas dėl kito, su prievartos priemone susijusio dokumento), sprendimą dėl to, kurio dokumento vykdymui suteikti pirmenybę, priima ne teisminė institucija, o Ispanijos Ministrų Taryba.

Nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad faktinės aplinkybės, dėl kurių kreiptasi į Teisingumo Teismą, susiklostė jau labai seniai ir kad į Teisingumo Teismą kreiptasi 2016 m. sausio mėn. – nuo tada OP laukia galimybės atvykti į teismą, kad galėtų pateikti savo poziciją.

Jis buvo sulaikytas Ispanijoje gavus Šveicarijos valdžios institucijų ekstradicijos prašymą ir negalėjo atvykti į teismą, kai byla buvo nagrinėjama pirmą kartą.

Išduotu arešto orderiu pirmiausia buvo siekiama sudaryti OP galimybę atvykti į teismą, nes jis visada leido suprasti, kad ketina paaiškinti savo poziciją, todėl nenori suteikti įgaliojimo atstovauti savo gynėjams, o tai įeina į kiekvieno kaltinamojo teisę dalyvauti teisme asmeniškai.

Vėliau vis sugrįžtant prie šios bylos nagrinėjimo buvo siekiama išsiaiškinti situaciją ir suteikti OP galimybę būti išklaustam dėl jam inkriminuojamų veikų, nes teismas negalėjo priimti sprendimo, kol nebuvo galutinai žinomas OP likimas dėl dviejų jo atžvilgiu priimtų nutarčių, kuriomis nurodyta jį priverstinai atvesdinti, todėl šalis, kurioje OP buvo laikomas sulaikytas, galėjo teisėtai nuspręsti, ar teikti pirmenybę vieno, ar kito dokumento vykdymui, taigi ar vykdyti teismo išduotą Europos arešto orderį, ar ne.

Vis dėlto šiuo atveju dėl Ispanijos institucinės sistemos organizavimo teisminė institucija nespėdė šios problemos ir paliko sprendimą priimti vyriausybės institucijai – Ispanijos Ministrų Tarybai, o tai, atrodo, prieštarauja 2002 m. birželio 13 d. Europos Sąjungos Tarybos priimtam pagrindų sprendimui,

konkrečiai jo 6 ir 7 straipsniams, nes juose nurodoma, kad tik teisminės institucijos išduoda arba vykdo Europos arešto orderį ir kad, regis, pagal Sąjungos teisės aktus tik vykdančioji teisminė institucija gali išspręsti šį ginčą.

Vis dėlto Prancūzijos teismų galimybė spręsti, ar jie gali priimti sprendimą dėl OP, ar ne, iš tikrųjų priklauso nuo Ispanijos valdžios institucijų priimto sprendimo, nes dėl Europos arešto orderio nevykdymo teismas negali priversti jo asmeniškai atvykti į teismą ir todėl negali vykdyti teisingumo; taigi neteisinga manyti, kad baudžiamųjų bylų teismas neturi reikiamo teisėto pagrindo pateikti OP gynėjų suformuluoto prejudicinio klausimo, nes yra neigiamai paveikta pati galimybė teisti kaltinamąjį ir yra keliamos jo dalyvavimo nagrinėjant bylą sąlygos.

Kitaip tariant, Prancūzijos teisminė institucija yra suinteresuota manyti, kad sąlygos, kuriomis ji galėtų teisti kaltinamąjį, kuris šiuo metu priklauso nuo Ispanijos valdžios institucijų sprendimo vykdyti ar nevykdyti arešto orderį, taikomos OP, todėl labai svarbu žinoti, ar Ispanijos valdžios institucijų taikomas procesas atitinka 2002 m. birželio 13 d. Pagrindų sprendimo sąlygas.

Taigi pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį teismas, atsižvelgdamas į iškelta klausimo rimtumą ir jo svarbą šiam ginčui, nutaria kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo nuostatų, nes Ispanijos įstatymo Nr. 23/2014 dėl teismų sprendimų tarpusavio pripažinimo Europos Sąjungoje 57 straipsnis, pagal kurį Ministrų Tarybai suteikiama kompetencija vertinti, ar teikti pirmenybę Europos arešto orderio, ar ekstradicijos prašymo vykdymui, atsižvelgiant į bendras Sąjungos teisės nuostatas, kurios pirmiausia privalomos Europos Sąjungos valstybėms narėms, kelia abejonių.

<...>

REMDAMASIS ŠIAIS MOTYVAIS:

Teismas, **priimdamas viešą sprendimą pirmąja instancija** dėl OP, dalyvaujant šalims,

NUTARIA,

kad prieš priimant nuosprendį reikia Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikti šį prejudicinį klausimą:

„Ar pagal 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimą 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos draudžiama, kad pagal valstybės narės teisės aktus kompetencija nuspręsti, ar turėtų būti vykdomas Europos arešto orderis, ar tuo pat metu trečiosios valstybės pateiktas ekstradicijos prašymas, būtų suteikta vyriausybės institucijai, nesant galimybės tokio sprendimo apskūsti?“

<...>

DARBINIS VERTINIMAS